

عنوان مقاله:

تطبیق الگوها و نقوش هندسی مسجد جامع قزوین با حکمت معماری اسلامی ایران و هندسه ی عرفانی ابن عربی در دوران صفویه

محل انتشار:

فصلنامه معماری شناسی، دوره 6، شماره 26 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

رویا کیهانی - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران، ایران.

سحر علینژاد مجیدی - استادیار گروه معماری، دانشکده فنی مهندسی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران.

خلاصه مقاله:

شناخت هر یک از نمادها، نسل های آتی را با هنر و فرهنگ پیشینیان خود آشنا خواهد کرد و بعضی از این نقوش نیز در جوامع دیگر استفاده شده و استفاده ی مجدد از آن ها، هنر را به نسل های بعدی انتقال می دهد. نقش شمس به عنوان یکی از نقوش بکار رفته در هنر اسلامی از جایگاه خاصی در شاخه های مختلف از معماری تا کتابت و صنایع دستی برخوردار است. ارتباط آرایه های نقوش اسلامی با ایمان و عقاید توحیدمدار نوعی جاودانگی، اصالت و خلوص را در آن ها بازتاب می دهد. ابن عربی (۵۶۰-۶۳۸ ه.ق.) فیلسوف مسلمان اندلسی بود؛ که اندیشه ی اسلامی وی تاثیر زیادی روی فلسفه گذاشت. از آنجا که با مطالعه آراء ابن عربی می توان به مفاهیم کلیدی چون تاویل، کنز مخفی، اعیان ثابت، خیال متصل و منفصل و وحدت وجود رسید؛ در نظر است تا در این مقاله با بیان این آراء به یک مدل نظری دست یافته و بر اساس آن به بررسی و تحلیل نقش شمس در مسجد جامع قزوین بپردازیم. هدف از پژوهش حاضر، بررسی و تحلیل نقوش هندسی و تزئینات خاص در مسجد جامع قزوین و یافتن ارتباط معنادار با حکمت ابن عربی است. در پژوهش حاضر می خواهیم به سوالات: ۱- حکمت شکل گیری نقوش هندسی (شمسه) از نظر ابن عربی چیست و بر چه مولفه هایی استوار است؟ ۲- چگونه این مولفه ها و حکمت در مسجد جامع قزوین بازتاب یافته است؟ پاسخ دهیم. روش تحقیق، کیفی است که با تاکید بر مستندات و مطالعات کتابخانه ای به نگارش درآمده است؛ همچنین راهبرد پژوهش تاریخی تفسیری است و تدابیر گردآوری داده ها متکی بر مطالعات کتابخانه ای و مشاهدات میدانی می باشد. نتایج پژوهش نشان می دهد که معناگرایی نقش شمس در هنر اسلامی با عرفان نظری ابن عربی در تزئینات شمس ی طاق دالان منتهی به ایوان شرقی و ورودی مسجد از کوچه ی مسجد جامع؛ نمایانگر حقیقت روح خدا و ذات احدیت و نماد وحدت می باشد. در نتیجه اندیشه ابن عربی، ارتباط معناگرایانه ای با نقوش هندسی (شمسه) مسجد جامع قزوین دارد.

کلمات کلیدی:

ابن عربی، نقش شمس، نقوش هندسی، معماری اسلامی، مسجد جامع قزوین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1769974>

